

DOI: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2020-11-87-31>

УДК 331.5.024.5

Бондаревська К.В., Калініна М.А., Септа М.В.
Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара**ПРОБЛЕМИ МОЛОДІЖНОЇ ЗАЙНЯТОСТІ ТА ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ:
ВІТЧИЗНЯНИЙ ТА ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД**

Анотація. У статті розглянуто основні тенденції молодіжної зайнятості на ринку праці у сучасних реаліях. В результаті дослідження було проведено статистичний аналіз економічно-соціальних показників для молоді в Україні та співвідношення з світовими показниками. Також було сформувано основні рекомендації щодо ефективної національної політики з цього питання. Найважливішими факторами, які впливають на молодіжну зайнятість є саме держава, освіта та умови на ринку праці. До способів ефективного вирішення цього питання належать: реформа системи освіти, заохочення молоді до працевлаштування на етапі освіти, забезпечення пільгами підприємства, які наймають молодь. Також слід приділити увагу стажування студентів та практиці на підприємствах. Інші можливі шляхи подолання проблеми можна вирішити, вивчивши досвід інших країн.

Ключові слова: молодіжна зайнятість, ринок праці, державна молодіжна політика.

Bondarevskaya Ksenia, Kalinina Mariia, Septa Mariia
Oles Honchar Dnipro National University**THE PROBLEMS OF YOUTH EMPLOYMENT AND WAYS TO SOLVE THEM:
DOMESTIC AND FOREIGN EXPERIENCE**

Summary. The article considers the main trends of youth employment in the labor market in modern realities. As a result of the study, a statistic analysis of economic and social indicators for young people in Ukraine and the relationship with world indicators was conducted. The main recommendations for an effective national policy on this issue were also made. The most important factors influencing youth employment are the state, education and labor market conditions. It is the balance of these factors that will solve the problem of youth employment. Among the main causes of youth unemployment are the following: the growth in the total number of unemployed; the bankruptcy of a significant part of public and private enterprises; the focus of industrial enterprises on self-preservation and survival, rather than the development and expansion of production; the lack of young people with sufficient experience, in connection with which they are finally hired in the presence of vacancies, and the first to reduce when production is reduced; insufficient development of career guidance work with young people in the senior classes of the school; the increase in the structure of labor supply of the share of persons who do not have professions (foreign citizens) and decrease in the prestige of working professions; weak interest of employers in advanced training and retraining of working professionals. The ways of effectively solving this issue are: reforming the education system, encouraging young people to find employment at the educational stage, and providing benefits to enterprises that employ young people. Attention should also be paid to student internships. The other possible way to overcome the problem is studying the experience of other countries. The problem of youth employment is becoming a challenge for the economies of many countries. It is common not only in Eastern Europe, but also in many developing countries. Young people are a vulnerable category of the workforce due to a large set of factors, including: incorrectly chosen specialty, lack of work experience, inflated demands of young people for the future workplace. If you do not pay enough attention to this problem, it can cause many negative consequences. It should be noted that the UN Sustainable Development Goals include the promotion of progressive, inclusive and sustainable economic growth, full and productive employment and decent work for all, including young people.

Keywords: youth employment, labor market, state youth policy.

Постановка проблеми. На сьогоднішній день проблема молодіжної зайнятості стає своєрідним викликом для економік багатьох країн. Вона притаманна не тільки країнам східної Європи, а й багатьом країнам, що розвиваються. Молодь являє собою вразливу категорію робочої сили через велику сукупність факторів, серед яких: невірну обрану спеціальність, відсутність досвіду роботи, завищені вимоги молоді до майбутнього робочого місця.

Якщо не приділяти достатньо уваги цій проблемі, вона може спричинити багато негативних наслідків. Слід зазначити, що серед цілей сталого розвитку ООН значиться сприяння поступальному, всеохоплюючому та сталому економічному зростанню, повній і продуктивній зайнятості та гідній праці для всіх, отже для молоді у тому числі [1].

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Вивченню проблеми молодіжної зайнятості присвятили свої роботи багато вчених, таких як: Семенова Д.А., Дімітрієва С.Д., Мерлян Л., Ємельяненко Л.М., Лібанова Е.М., Маршалл А., Оукен А., Дж. Кейнс та інші. Автори розглянули причини, наслідки, методи боротьби та інші основні аспекти цієї теми. Проте, дана проблема також потребує подальшого розглядання, тому що вона є актуальною, а деякі питання забезпечення молодіжної зайнятості ще й досі не є вирішеними.

Мета. Метою статті є аналіз сучасних тенденцій молодіжної зайнятості як в Україні, так і в усьому світі, виявлення причин та наслідків молодіжного безробіття, а також формування практичних рекомендацій для вирішення цієї проблеми.

Основний виклад матеріалу. Згідно із Законом України "Про сприяння соціальному становленню та розвитку молоді в Україні" молодь складають особи віком від 14 до 35 років [2]. Також молодь являє собою соціально-демографічну групу, відокремлену на основі сукупності вікових характеристик і особливостей соціального стану. Згідно рекомендацій МОП вікові рамки молоді складають 15-24 роки [3].

Серед основних причин виникнення молодіжного безробіття слід визначити наступні:

- зростання загальної чисельності безробітних;
- банкрутство значної частини державних і приватних підприємств;
- спрямованість діяльності промислових підприємств на самозбереження і виживання, а не розвиток і розширення виробництва;
- відсутність у молодих людей достатнього досвіду, у зв'язку з чим їх в останню чергу приймають на роботу за наявності вакантних посад, і першими скорочують при зниженні обсягів виробництва;
- недостатня розвиненість профорієнтаційної роботи з молоддю в старших класах школи;
- збільшення в структурі пропозиції робочої сили частки осіб, які не мають професій (іноземні громадяни) і падіння престижу робітничих професій;
- слабка зацікавленість роботодавців у підвищенні кваліфікації та перепідготовці працюючих фахівців.

За даними МОП на 2019 рік кількість непрацевлаштованої молоді становила 68 мільйонів, або близько 6% працездатного населення (рис. 1). МОП активно залучає країни стимулювати молодіжну зайнятість. Її відсутність може спричинити негативні наслідки: високий рівень безробіття серед молоді стає невикористаним ресурсом для країн, що розвиваються, як з точки зору економічного зростання, так і для вирішення фіскальних завдань. Також молоді люди, які відчувають труднощі при інтеграції в світ праці,

можуть бути менш стійкими та конкурентоспроможними в подальшому житті. Крім того, особи, які відчували проблему безробіття в молодості, піддаються підвищеному ризику зіткнутися з іншими соціальними проблемами в майбутньому.

Безробіття зачіпає 67,6 млн. молодих жінок та чоловіків, або 13,6% молодіжної робочої сили (табл. 1). Безробіття серед молоді є найвищим у Північній Африці та в Арабських державах – приблизно у 2,2 та 1,7 рази більше світового рівня відповідно. У цих двох субрегіонах рівень безробіття серед молоді був значно вищим, ніж у решті світу, принаймні з 1991 року, що свідчить про наявність структурних бар'єрів, що заважають молодим людям брати участь у ринку праці.

Незважаючи на найнижчу вірогідність безробіття серед усіх субрегіонів, молодь в країнах Африки, що перебувають на південь від Сахари, та Північної Америки, стикалася з рівнем безробіття 9% у 2019 році. Таким чином, існує загальна потреба у допомозі молоді працевлаштуватися. Показник глобального рівня безробіття серед молоді зріс на 0,1 в 2020 році та прогнозується, що він зросте ще на 0,1% до 2021 року.

З метою аналізу сучасної ситуації у сфері молодіжної зайнятості було взято за основу дані Державної служби статистики України, які засвідчують, що у 2020 році кількість зайнятої молоді була трохи менша за аналогічний показник 2019 року. Проте показники зайнятості 2020 року у відсотковому вираженні до населення відповідного віку демонструють значну зайнятість серед груп молоді з 25-29 років (73,3%) та 30-34 років (77,1%) (табл. 2). В свою чергу, можна відмітити дуже низькі показники для молоді віком 15-24 роки. Це обумовлено тим, що в цьому віці молоді люди здобувають освіту (22 роки – це вік, коли людина зазвичай здобуває вищу освіту, закінчує університет та магістратуру) і вони не можуть або не бажають одночасно працювати та вчитись. Також для студентів тяжко од-

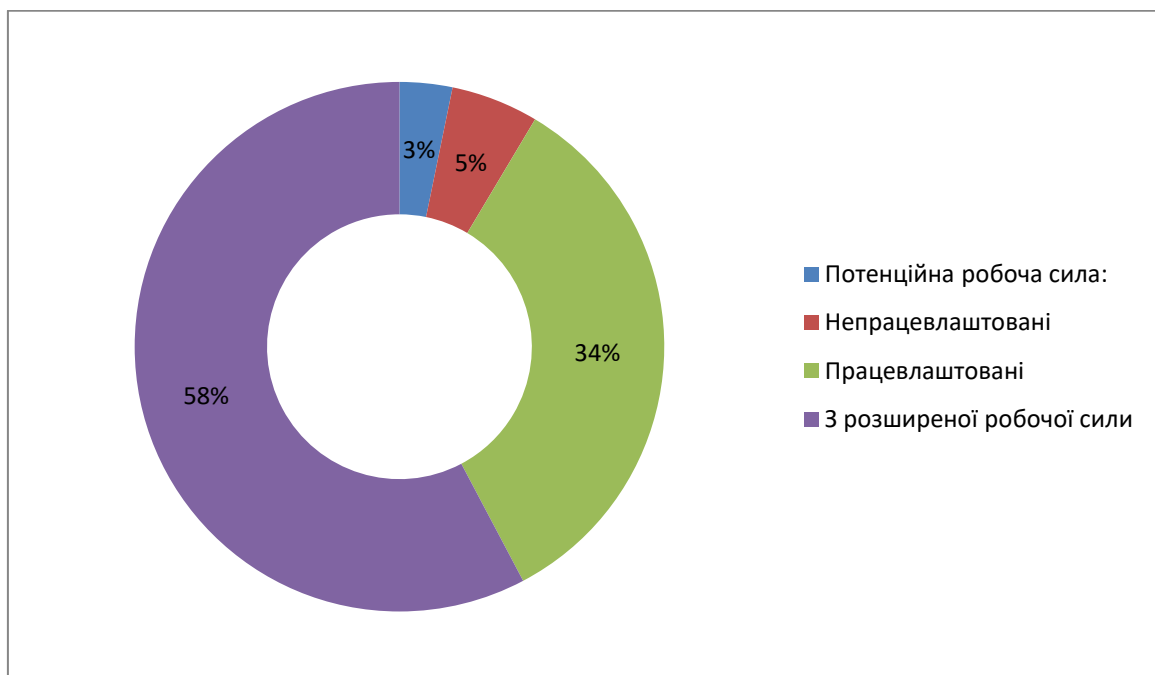

Рис. 1. Огляд світового ринку праці для молоді, 2019 рік

Джерело: розраховано авторами за даними Міжнародної організації праці [4]

Таблиця 1

Рівень безробіття серед молоді, загальноосвітній,
за субрегіонами та статтю, 2019–2021 (%)

Регіон	Субрегіон	Молодь (%)		
		2019	2020	2021
Світ		13.6	13.7	13.8
Африка	Північна Африка	30.2	29.8	29.6
	Південь від Сахари	8.7	8.7	8.7
Америка	Латинська Америка та Кариби	17.9	18.0	18.1
	Північна Америка	8.8	9.1	9.4
Арабські держави	Арабські держави	22.9	23.0	22.9
Країни Азії та Тихого океану	Східна Азія	9.8	10.0	10.2
	Південно-Східна Азія та країни Тихоокеанського басейну	10.5	10.9	11.0
	Південна Азія	18.7	18.8	18.9
Європа та Центральна Азія	Північна, Південна та Західна Європа	14.8	14.8	15.1
	Східна Європа	14.9	14.4	14.2
	Центральна та Західна Азія	17.8	17.5	17.7

Джерело: розраховано автором за даними Міжнародної організації праці [4]

разу після закінчення університету знайти постійне місце праці через такі фактори, як: відсутність професійних навичок, завищені вимоги до місця праці, небажання роботодавців приймати до себе молодь через те, що їх треба окремо навчати. Ось чому протягом 2018-2020 років показник для молоді до 24 років є приблизно однаковим та низьким.

Якщо поглянути на розподіл працездатної та зайнятої молоді станом на 2019 рік, можна побачити, що у міській місцевості знаходиться більш ніж на половину більше людей, ніж у сільській місцевості (табл. 3).

Це також обумовлено тим, що в Україні зараз панує міграція сільського та міського населення,

Таблиця 2

Зайнятість населення за віковими групами в Україні

Вікова категорія	2020		2019		2018	
	тисяч осіб	у % до населення відповідного віку	тисяч осіб	у % до населення відповідного віку	тисяч осіб	у % до населення відповідного віку
15-24 роки	1070.5	28.9	1143.2	30.3	1056.8	27.3
25-29 років	1848.1	73.4	1899.1	71.9	1957.2	69.7
30-34 роки	2432.0	77.1	2435.6	75.0	2457.7	74.4
Усе населення у віці 15-70 років	16574.5	51.7	16355.5	50.7	16034.9	55.9

Джерело: Державна служба статистики України [5]

Таблиця 3

Зайнятість населення за віковими групами, професійними групами та місцем проживання в Україні за 2019 рік (тис. осіб)

Категорія	Міська місцевість		Сільська місцевість	
	15-70 років	15-34 роки	15-70 років	15-34 роки
Всього	11 414,8	3 732,0	5 163,5	1 834,5
Законодавці, вищі державні службовці, керівники, менеджери (управителі)	1 123,3	336,4	207,0	50,5
Професіонали	2 525,7	918,9	451,2	177,9
Фахівці	1 491,2	515,1	427,6	169,8
Технічні службовці	417,5	172,5	113,7	43,0
Працівники сфери торгівлі та послуг	1 989,9	683,0	767,9	298,1
Кваліфіковані робітники сільського та лісового господарств, риборозведення та рибальства	34,9	7,9	125,8	39,3
Кваліфіковані робітники з інструментом	1 524,3	495,0	541,5	233,7
Робітники з обслуговування, експлуатації та контролювання за роботою технологічного устаткування, складання устаткування та машин	1 244,8	336,0	602,5	197,0
Найпростіші професії	1 063,2	267,2	1 926,3	625,2

Джерело: Державна служба статистики України [5]

молодь з сіл бачить перспективи для саморозвитку та працевлаштування саме у великих містах. За професійними групами найбільша частина молоді є професіоналами, а найменша кількість осіб являє собою кваліфікованих робітників сільськогосподарського та лісового господарств, риборозведення та рибальства. В сільській місцевості найбільше молоді зайнято на найпростіших професіях, а найменше – також серед кваліфікованих робітників сільськогосподарського та лісового господарств, риборозведення та рибальства. Проте, можна зазначити, що останніх все ж набагато більше, ніж у міській місцевості.

Проте проблема молодіжної зайнятості характерна не лише для України, але і для країн всього світу. Розглянемо докладніше основні типи програм (заходів), реалізовані і реалізуються в різних країнах і регіонах світу:

У Данії використовуються програми субсидування заробітної праці. Державне субсидування заробітної плати безробітним передбачає найм на роботу громадян цієї країни, які опинилися без роботи понад дев'ять місяців (три місяці для осіб до 30 років). При цьому громадяни, зайняті в державному секторі, отримують до 15 євро на годину, а працюють на приватних підприємствах можуть отримувати субсидію в розмірі лише дев'ять євро на годину. Субсидія видається на термін до одного року за умови відповідності найманих громадян певним критеріям.

Для країн ОЕСР характерні програми громадських робіт. Вони спрямовані на безробітних різного віку. Програми спрямовані на створення робочих місць в рамках громадських робіт та інших заходів, які виробляють суспільні блага або надають громадські послуги. У США, наприклад, «Корпус молоді» – це програма, яка пропонує оплачувану роботу молодим людям, які не відвідують школу, в середньому по 32 години на тиждень, по поліпшенню стану навколишнього середовища і землекористування, соціального вісім годин на тиждень за іншими заходами. Учасники програми працюють від дев'яти до 12 місяців на громадських роботах.

У Болгарії активно залучаються програми для молодих підприємців. Ці програми збільшували ймовірність отримати роботу, особливо у молодих жінок, приблизно, на 50%: рентабельність програми склала 42,7%. У Перу участь в програмі збільшила ймовірність відкриття власного бізнесу учасників приблизно 7,8%. Крім того, завдяки програмі збільшився відсоток людей, які володіють власним бізнесом на 11%, а також зниження загального рівня безробіття на 6,5%. Доходи учасників в порівнянні з контрольною групою виросли на 61,25%. І хоча відсутні фактичні дані про економічну ефективність програми, можна припустити, що вона дала короткостроковий позитивний ефект і прибуток. Ключовим фактором, що визначає успіх таким програм, є доступність кредитів і регулярне консультування учасників.

Також не слід забувати про програми навчання молоді. Підготовка та навчання є найпопулярнішою заходом щодо працевлаштування і зайнятості молодих людей. Вони спрямовані на поліпшення навичок безробітних, що шукають роботу громадян, і в той же час сприяють задоволенню попиту на робочу силу. Деякі програми

спрямовані на підготовку до роботи, в той час як інші пропонують повний набір послуг, який включає професійне навчання та навчання без відриву від виробництва.

Як можливий спосіб боротьби з молодіжним безробіттям можна звернути увагу на програми «другого шансу». Вони націлені на покращення можливостей працевлаштування безробітних, молодих людей з низьким рівнем освіти, а також молодь, яка рано кинула школу або з якихось причин не продовжила освіту в формальній системі. Наприклад, є дані, що в Данії такі програми надали позитивний короткостроковий вплив на зайнятість. Зокрема, рівень безробіття знизився за рахунок переходу учасників зі статусу безробітних до статусу учнів, але, на жаль, на зайнятості безробітних це не позначилося. Це короткостроковий вплив значною мірою пов'язано з прямою дією програми, але даних про економічну ефективність програми немає.

Останнім, але не менш важливим способом боротьби з безробіттям, є комплексні програми (заходи) з працевлаштування молоді. Прикладом комплексної програми є американська програма Job Corps. В рамках програми студенти вступають на 30-ти тижневий курс, отримують щомісячну допомогу в період їх навчання, консультуються з питань кар'єри та отримують підтримку в період переходу на ринок праці протягом 12 місяців після закінчення навчання [6].

Таким чином, молодіжне безробіття є однією з фундаментальних проблем не тільки для України, так і для світу. Проте, ці перелічені програми можуть бути використаними для України, якщо їх грамотно адаптувати до вітчизняних реалій. Зменшення рівня безробіття вимагає значних затрат і зусиль. Зважаючи на демографічну ситуацію за різними регіонами України, а також кризовий стан економіки, можна сказати, що проблема безробіття буде загострюватися вже в найближчій перспективі.

За думками уряду, люди мають опікуватися власним працевлаштуванням, відкриваючи свій бізнес, і тим самим формуючи самозайнятність. У 2018 році було проведено реформу податкового навантаження, яка мала спонукати підприємців легально реєструвати своїх працівників, однак це не принесло очікуваних результатів. Брак комплексного підходу до вирішення питання молодіжної зайнятості призвів до його загострення.

Серед заходів щодо покращення стану молодіжного ринку праці, доцільно визначити:

- підтримку продуктивної зайнятості;
- реформування оплати праці з метою збільшення рівня доходів;
- підтримку на стабільному рівні чисельності робочих місць для зниження частки звільнень;
- дослідження проблем зайнятості за регіонами для підготовки кваліфікованих спеціалістів;
- розробку продуктивних систем кредитного стимулювання та оподаткування;
- заходи щодо забезпечення умов екологічної безпеки, охорони здоров'я та життєдіяльності населення;
- надання відшкодувань на професійне навчання, профорієнтацію та перепідготовку;
- проведення легітимізації праці;
- зростання рентабельності праці [7].

В цілому такі заходи повинні дати можливість проаналізувати виконання регіональних програм, зробити порівняння між показниками в регіонах та розрахувати загальні витрати на конкретні заходи. Таким чином, політика зайнятості має гарантувати соціальний захист населення шляхом забезпечення належних умов життя, регулювання заробітної плати, стимулювання нових місць і виплати допомоги безробітним тощо.

Ефективні заходи державної політики здійснюють істотний вплив на стабілізацію ринку праці. Для нашої країни реальну небезпеку представляє деградація структури робочих місць і людського потенціалу внаслідок скорочення зайнятості в галузях, що вимагають праці високої якості і зростання зайнятості в рамках неформального сектору.

Вивчаючи сутність проблеми, створюються окремі перспективи розвитку політики в сфері зайнятості населення.

По-перше, це суттєва необхідність в створенні раціонального розподілу робочої сили по галузях виробництва. Це можливо шляхом сприяння в пошуках роботи випускаються фахівцям не тільки з ВНЗ, а й з установ середньої професійної освіти. При працевлаштуванні молодим фахівцям доводиться конкурувати з більш досвідченими працівниками, а в ситуації надлишку посад така конкуренція не дасть їм шансу на успішне працевлаштування. Тому необхідно спростити взаємозв'язок між потенційним працівником і роботодавцем, а також прагнути до збільшення робочих місць на виробництві. Наприклад, цього можна досягти за допомогою стимулювання молодого покоління до вибору такої професії, шанси на зайнятості у якій найбільш високі. Крім того, існують ідеї про створення єдиної інформаційної бази вакантних робочих місць, де роботодавці будуть надавати дані про відкриття нових вакансій.

По-друге, це запобігання зменшення чисельності населення в працездатному віці та «старіння» робочої сили. З даними проблемами впоратися складніше, адже демографічний процес найскладніше піддається коригуванню. Держава може стимулювати економічну активність таких груп населення, де вона відносно низька: молодь, жінки працездатного віку з дітьми, пенсіонери. Наприклад, створення для жінок, які виходять із декрету і активно шукають роботу, курсів для підвищення кваліфікації та адаптації до ринку праці.

По-третє, перспективною політикою будуть вважатися державні вкладення в створення нових робочих місць. Наприклад, при наявності хоча б мінімальних коштів, доцільно вкласти їх у розвиток інфраструктурних проектів (ремонт доріг, залізничних переїздів, мостів і т. д.). Це не тільки надасть людям роботу, а й призведе до розвитку господарської діяльності регіону та країни.

Також підвищенню зайнятості населення можуть сприяти укладення договорів з фірмами, які працевлаштовують молодь в своїх закордонних філіях. Наприклад, якщо уряд зможе гарантувати працевлаштування випускників університетів в закордонних філіях, то ті, в свою чергу, гарантуватимуть повернення в країну фахівців, що набралися достатнього досвіду роботи для поліпшення рівня життя своєї країни. В цілому, факторами успішного подолання кризових явищ ринку праці в сучасних економічних умовах є не тільки ефек-

тивна політика у сфері зайнятості, а й стабілізація економічного положення країни, модернізаційні процеси в промисловості і сільському господарстві, підвищення темпів економічного зростання.

Висновки. Таким чином, молодь на ринку праці є досить вразливу категорію громадян, питання контролю і допомоги якої є питаннями державної політики. Зрозуміло, всі шляхи виходу з кризової ситуації на молодіжному ринку праці наштовкуються на перешкоди в соціальній, економічній, правовій, політичній сферах нашого життя, тому всі заходи повинні прийматися комплексно.

На молодіжний сектор ринку праці впливає ряд негативних тенденцій: посилення невідповідності попиту і пропозиції робочої сили як з професійно-кваліфікаційним, так і за іншими якісними характеристиками; збільшення в структурі пропозиції робочої сили частки осіб, які не мають професій; падіння престижу робітничих професій; слабка зацікавленість роботодавців у підвищенні кваліфікації та перепідготовці працюючих. При цьому страждає і економіка, що не отримує необхідної для її успішного функціонування робочої сили певних професій і рівня кваліфікації. З огляду на високий рівень структурного безробіття, представляється необхідним розширювати взаємодію служби зайнятості з органами виконавчої влади та підприємницьким корпусом.

Україні необхідно виводити зі сформованої «рівноваги» між низьким рівнем заробітної плати, прихованим безробіттям і відсутністю продуктивних робочих місць, підштовхнути до формування більш динамічного і продуктивного ринку праці. З точки зору розвитку ринку праці особливе значення мають три сегменти цієї політики:

- формування динамічного ринку праці за рахунок реструктуризації підприємств і створення робочих місць на нових підприємствах;
- регулювання ринку праці (правила найму та звільнення працівників і характер трудових договорів; облік фактичного виконання законів; баланс законодавчого, колективного та ринкового регулювання);
- система соціального захисту працівників (страхування від безробіття та інші заходи підтримки доходів; розробка активних програм розвитку ринку праці).

Також можна використати зарубіжний досвід та адаптувати його до українських реалій: програми для навчання молоді, програми «другого шансу», програми для підтримки молодіжних підприємств, програми субсидування заробітної праці, громадських робіт, тощо.

Сьогодні необхідно розгорнути державну систему підготовки та перепідготовки кадрів з пріоритетних напрямів технічного прогресу з урахуванням потреби економіки.

Держава повинна зайняти найактивнішу позицію в справі забезпечення зайнятості молоді – розробити комплекс заходів щодо закріплення молодих робітничих кадрів, особливо в трудонедостатніх сегментах економіки. Головний інструмент такої політики – регіональні програми по створенню робочих місць для молоді. При цьому важливо, щоб державне втручання здійснювалося в основному за допомогою економічних і правових важелів, з максимальним підключенням підприємницьких структур, а не адміністративних заходів.

Список літератури:

1. Державний сайт України. URL: <https://www.kmu.gov.ua/diyalnist/cili-stalogo-rozvitku-ta-ukrayina> (дата звернення: 20.09.2020).
2. Закон України «Про сприяння соціальному становленню та розвитку молоді в Україні» від 05.02.1993 р. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2998-12> (дата звернення: 20.09.2020).
3. Офіційний сайт Міжнародної організації праці. URL: <https://ilostat.ilo.org/data/> (дата звернення: 20.09.2020).
4. Офіційний звіт Міжнародної організації праці "Global Employment Trends for Youth 2020". URL: https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---dgreports/---dcomm/---publ/documents/publication/wcms_737648.pdf (дата звернення: 20.09.2020).
5. Офіційний сайт статистики України. Доповідь "Ринок праці". URL: http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2020/zb/07/zb_r_s_2019.pdf (дата звернення: 20.09.2020).
6. Кудіна Л. Проблеми молодіжного безробіття та шляхи його подолання. «Молодіжна Альтернатива», 2011. С. 62. URL: http://www.lac.lviv.ua/data/pidrozdzily/Kadr_agencija/Docs/kadr_agent_Stattya_molodizhne_bezrobittya.pdf (дата звернення: 20.09.2020).
7. Чурилова О.А. Безробіття в Україні: причини, види, наслідки. *Наукові доробки молоді – вирішенню проблем європ. інтеграції* : зб. наук. статей у 2 т. Харків : Континент, 2018. № 12. С. 182–184.

References:

1. Derzhavnyi sait Ukrainy [State site of Ukraine]. URL: <https://www.kmu.gov.ua/diyalnist/cili-stalogo-rozvitku-ta-ukrayina> (accessed 20 September 2020).
2. Zakon Ukrainy «Pro spriyannia sotsialnomu stanovlenniu ta rozvytku molodi v Ukraini» vid 05.02.1993 r. [Law of Ukraine "On Promoting the Social Formation and Development of Youth in Ukraine" of February 5, 1993]. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2998-12> (accessed 20 September 2020).
3. Ofitsiyni sait Mizhnarodnoi orhanizatsii pratsi [Official site of the International Labor Organization]. URL: <https://ilostat.ilo.org/data/> (accessed 20 September 2020).
4. Ofitsiyni zvit Mizhnarodnoi orhanizatsii pratsi "Global Employment Trends for Youth 2020" [Official report of the International Labor Organization "Global Employment Trends for Youth 2020"]. URL: https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---dgreports/---dcomm/---publ/documents/publication/wcms_737648.pdf (accessed 20 September 2020).
5. Ofitsiyni sait statystyky Ukrainy. Dopovid "Rynok pratsi" [Official site of statistics of Ukraine. Labor Market Report]. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2020/zb/07/zb_r_s_2019.pdf (accessed 20 September 2020).
6. Kudina L. (2011). Problemy molodizhnoho bezrobittia ta shliakhy yoho podolannia [Problems of youth unemployment and ways to overcome it]. *Molodizhna Alternatyva*, p. 62. URL: http://www.lac.lviv.ua/data/pidrozdzily/Kadr_agencija/Docs/kadr_agent_Stattya_molodizhne_bezrobittya.pdf (accessed 20 September 2020).
7. Churylova O.A. (2018). Bezrobittia v Ukraini: prychyny, vydy, naslidky [Unemployment in Ukraine: causes, types, consequences]. *Naukovi dorobky molodi – vyrishenniu problem yevropeiskoi intehtratsii*, vol. 12, pp. 182–184.